

Београд -- Балкан је поново на насловним странама од прошлгодишње ескалације избегличке кризе, сматра Потпредседник немачког Маршаловог фонда Иван Вејвода.

Канцеалрка Ангела Меркел, обраћајући се недавно члановима своје странке, упозорила је да би затварање граница у Европи, нарочито између Немачке и Аустрије, могло довести до сукоба и рата на Балкану.

Како каже Вејвода, ова изјава је била упућена на више адреса: немачкој јавности као и коалиционим партнерима, који су упозорени шта би слом шенгенског режима отворених граница могао да изазове на локалном нивоу као и у непосредном европском суседству.

“Њен говор је такође представљао упозорење лидерима и државама на Балкану да сарађују, а не да подлегну међусобном оптуживању”, навео је он.

Како он каже, у сарадњи са ЕУ, Немачка полако решава ову кризу.

“У овом тренутку, постоји забрињавајући недостатак толико потребног, заједничког

стратешког прилаза свему, од политике давања азила, и шема пресељења, до побољшане спољне контроле ЕУ граница”, навео је Вејвода.

Како он сматра, Балкан је само део ове сложене слагалице.

“Јасан и хитан циљ је да се заустави прилив избеглица и миграната и тако да их се задржи у близини земаља из којих беже, биле оне на Блиском Истоку или у Африци. Искоренењавање узрока бежања и напуштања земаља на Блиском Истоку је преко потребно, али га нема”, рекао је Вејвода.

Вејвода је навео и да се Балкан не може посматрати као периферија, већ као “унутрашње двориште ЕУ”.

“Географија и геополитика јесу важне. Балкан није периферија, као што се понекад каже; Балкан је унутрашње двориште Европске уније, окружено државама чланицама ЕУ и НАТО. Ово полуострво југоисточне Европе – Западни Балкан – остаје последњи неинтегрисани део Европске Уније. Ово је недовршен посао за ЕУ и озбиљан испит за њен кредибилитет. Уколико ЕУ није у стању да помогне да се снажније подстакне процес проширења на западни Балкан, онда је тешко замислити како је способна да се суочи са другим већим изазовима”, изјавио је он.

ЕУ Самит у Солуну у јуну, 2003. године, отворио је пут пуноправном чланству балканских земаља. Све су се редом определиле ЕУ и НАТО интеграцијама (осим, у овом тренутку, Србије, када је у питању НАТО).

Вејвода сатра да је једино Хрватска досад успела да постане чланица НАТО и у ЕУ; остале земље се крећу ка том циљу, неке очигледно уз велике потешкоће – нарочито Македонија (углавном због спора са Грчком око имена) и Босна и Херцеговина. Црна Гора, Србија и Албанија су досегле статус кандидата, а прве две земље већ преговарају о придружењу.

“Изазови у региону су несумњиво тешки: веома низак привредни раст, висока стопа

незапослености, и стагнација или пад животног стандарда, уз стални одлив мозгова и неколико неразрешених регионалних питања”, рекао је он.

Међутим, рат се неће вратити на простор западног Балкана, каже Вејвода.

“Сукоб из деведесетих, који се завршио 78-дневним бомбардовањем Савезне Републике Југославије, је исувише присутан у сећању и политичких лидера и друштава која су патила и платила тако високу цену. Нико не жели да се тако нешто понови, без обзира како домаће политичке реторике могу звучати”, пише у ауторском тексту.

Чак ни мигрантска криза неће водити у рат, иако она може да подигне тензију и створи додатне препреке процесу интеграције. У ствари, у поређењу са другим деловима света, Балкан је оаза мира. И постоји разлог за ово: постојање Европске уније и њена политка проширења.

“Ово води ка другом закључку: Имајући у виду тренутну кризу, мека моћ ЕУ је жива и функционише на западном Балкану. Споразум између Београда и Приштине који су потписали премијери Србије и Косова под покровитељством Високе представнице ЕУ Кетрин Ештон 2013. године, и који се сада наставља у мандату њене наследнице Федерике Могерини, сведочи о корисним и умирујућим ефектима меке моћи ЕУ у региону”, рекао је он.

Иницијатива Немачке да поспеси процес проширења ЕУ за Западни Балкан, такозвани Берлински процес који је покренут августа 2014, била је од пресудног значаја. У исто време, САД су цврсто подржале И подржавају процес интеграције Балкана у ЕУ.

Како се наводи, НАТО је такође важан фактор стабилности уз сталну мисију на Косову.

“НАТО представља и гаранцију споразума између Београда и Приштине. Осим тога, недавни позив Црној Гори да постане чланица НАТО послала је снажу поруку свим актерима у региону. Дводневна посета Генералног секретара НАТО Србији прошлог новембра била је у том смислу значајан догађај”, рекао је он.

“Ново самопоуздање Москве је демонстрирано њеним акцијама у Украјини. Руско припајање Крима и њено кршење суверенитета Украјине је био озбиљан узрок за забринутост. Москва је покушавала да даље подели у региону оне који се противе евроатлантским интеграцијама и оне који своју будућност виде искључиво уз ЕУ и НАТО. Главни однос Русије са регионом је заснован на енергији и извозу руског гаса”, написао је Вејвода.

Миргрантска криза је показала да западни Балкан заправо јесте де факто члан ЕУ, а шире и евро-атлантске арене. Мигранти улазе у Грчку, земљу чланицу ЕУ, онда пролазе углавном кроз Македонију и Србију да би поново ушли у још једну земљу чланицу ЕУ, Хрватску. Ниједно конкретно решење свеколике мигрантско-избеглицке кризе није могуће без потпуног укључења ових земаља.

“Рат никада није требало да избије у Европи крајем 20. века. А избио је – и Југославија је

нестала у самоизазваном, насилном сукобу који је коначно исходавао поделом земље на седам држава. Регион западног Балкана и његови грађани морају да пронађу убрзани пут ка ЕУ, поштујући све строго дефинисане критеријуме учлањења”, закључио је Вејвода.

(Б92)